

నాగా ఆవులుండ. బ్రహ్మం తగ్గిస్తుంది. పాన్చి దీని ఆకుల్ని వెచ్చవేసి కళ్ళకు కడతే.

నీల రోగాలు పోతాయి. పట్టి ఆకులు పనిపెట్టండి. పెళ్ళయి, గడపులో మంట, దాచిం. వికారం తగ్గుతాయి.

కొత్తిమీరి ఆకుల కషాయంలో

స్తుంది. నిద్రపట్టేస్తుంది. దీని కషాయం పుక్కిలిపట్టి వుంచితే, నోటిపూత, పంటినొప్పి తగ్గించడానికి బాగా పనిచేస్తుంది.

దీని ఆకులు వేడివేసి ప్రణాలు, గడ్డలకు కడతే, మానిపోతాయి.

కొత్తిమీరి ఆకులు వాసనచూపితే కానుపు కష్టమయ్యే ప్రకృతి ముఖప్రసవమయ్యే అవకాశం వుంది.

అరగి గ్రం పెంపొందించే కొత్తిమీరను తరుమగా మన అచోరంలో వాడుకోవటం మంచిది.

సరఫరా నిషేధంలో ఒకసారి మినహాయింపును ప్రకటించి పాకిస్తాన్ కు ఆయుధాలను సరఫరా చేసింది. 1971 లో తూర్పు పాకిస్తాన్ లో సైనిక మారణ హోమానికి ఆమెరికా లోదాబు వుంటుంది దన్న దైర్యం బసరల్ యాహ్యూజాన్ ప్రదర్శించటానికి ఇది ప్రధాన కారణం. ఈ సైనిక మారణ హోమం చివరకు యుద్ధానికి దారీ తీసింది.

1981 సంవత్సరం నుండి ఆమెరికా పాకిస్తాన్ కు అత్యంత అధునాతన ఆయుధాలను సరఫరా చేసినపుడు భారతదేశం సోవియట్ యూనియన్ పై అధికారికంగా

ప్రస్తావనపరచిన ఒకసారి మినహాయింపును చలంద్యం ఆమెరికా అణ్వాయుధాలుగల పాకిస్తాన్ కు అణ్వాయుధాలను మోసుకొని వెళ్ళగల వ్యవస్థలను సరఫరా చేస్తుంది. ఇతర దేశాలలో పెర్రెరిజాన్ ని ప్రోత్సహించి పెంచి పోషిస్తున్న అణ్వాయుధాలు గల పాకిస్తాన్ కు తిరిగి ఆయుధాలను సరఫరా చేయటానికి తీసుకోబడే ఎలాంటి చర్యవల్ల నైనా ఉత్పన్నమయ్యే తీవ్రమైన పర్యవసానాల మంచి కెడులను ఆమెరికా జాగ్రత్తగా అంచనా వేయగలదని ఆశీర్వాదం.

(రచయిత మాజీ ఏర్ కమాండర్, ప్రస్తుతం రక్షణవిషయాల అధ్యయన, పరిశోధన సంస్థ డైరెక్టర్ - పయనీర్ సాజన్యం తో)

నాటి యింటిముందు ఆగింది. భార్యను బస్సుకొని వచ్చిన సదాశివం సదాశివ తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. పిల్లలిద్దరూ చదువుకుంటున్నారు. అన్నం వండాను. కూరకూడా అక్కడే వుండి చదువు కంటూనే కూతురు చెప్పింది.

శాంత పుట్టిల్లు వేరే దాక ఆత్మగారు బలికుంటే బాగుండును. ఆఖరి చూసినా దక్కతుంది అనుకున్నాడు సదాశివం. తెలిగ్రాం మళ్ళీ చదువుకున్నాడు. సీరియస్... వెంటనే బయల్దేరు... అని వుంది. మనస్సు పరిపరివిధాల పోయింది. మాతృ విహీనుడైన తనను ఆత్మగారు ఆదరభావంతో చూసింది. ఎన్నడూ చలకనచేసే మాట్లాడలేదు. అవిడ చూపిన అవ్యయతను గుర్తు చేసుకున్నాడు. ఆ రాత్రి అన్నం ముందు కూర్చున్నాడే కానీ ముద్దమింగుడు పడలేదు. పాత విషయాలు మనస్సుని ఆక్రమించాయి.

రాత్రి ఎలాగో గడిచింది. తెల్లవారింది. తల్లవారు బామునే లేచిన కూతురు అన్నం, కూర అన్నీ సద్దం చేసి తండ్రికి విడిగా వుంచింది. తానూ తమ్ముడూ భోజనం చేసి పరీక్షలకు సిద్దమవుతున్నారు.

సదాశివం పూజకు కూర్చున్నాడు. పూలనజ్జలలో పువ్వులులేవు. లేచివెళ్ళి పువ్వులు కోసుకువచ్చి మళ్ళీ పూజకు కూర్చున్నాడు. రెండు నిమిషాలకు కాలింగ్ బెల్ మోగింది. మళ్ళీ విప్పుం. వెళ్ళి చూశాడు. 'ఏంబాబూ, కూరలేమన్నా కావాలేమో' కనుక్కొంటే కూరలమ్మాయి అడిగింది. 'నేనిచ్చాడు పూజలో వున్నాను. రేపురాం అంటూ నమసిరిగాడు. అమ్మగారు లేరా?' విడిచిపెట్టలేదు కూరలమ్మాయి. విసుక్కుంటూనే వాళ్ల అమ్మగారికి సీరియస్ గా వుందని తెలిగ్రాం వస్తే పూరికి వెళ్ళింది. నిన్నరాత్రి అవి సదాశివం సమాధానం చెప్పాడు. 'పాపం, పెద్దమ్మగారు నోట్స్ నాలుకలేని వారండీ. ఎలా వున్నారో యేమిటో...' అని సానుభూతి ప్రకటించింది ఆపుసపుసు - అంటూ వీటి తలుపు వెయ్యబోయాడు సదాశివం. 'ఇప్పుడేలా

వుందో. మళ్ళీ తెలిగ్రాం వచ్చిందా బాబుగారూ...?' నేనూ అందుకోసమే ఎదురు చూస్తున్నా. మనస్సు మనస్సులో లేదు అని వీటి తలుపువేసి మందిరం వుందో. మళ్ళీ తెలిగ్రాం వచ్చిందా బాబుగారూ...? నేనూ అందుకోసమే ఎదురు చూస్తున్నా. మనస్సు మనస్సులో లేదు అని వీటి తలుపువేసి మందిరం

అంతరాయం కలగకముందే పూజ ముగించడం మంచిదనుకున్నాడు. పారాయణం ప్రారంభించాడు. ఆపసుకి టై మవుతోందన్న ఆందోళన ఒకవైపు; పారాయణం

పద్దకు వెళ్ళాడు. ప్రానిత్యం పారాయణం చేసి, సుందర కాండ చదవడం మొదలుపెట్టాడు. మళ్ళీ తెలిగ్రాం వచ్చిందా అంటూ కూరలమ్మాయి అడిగిన ప్రశ్న మనస్సులో మెదిలింది. ఆపును... బరక్కూడనిది బరిగి వుంటే తెలిగ్రాం వచ్చేదే. రాసండుకు నంతోషించాడు. అయినా మనస్సు సుందరకాండ మీదలేదు. చదువుతున్న పుస్తకం మూసవేశాడు. కాసేపు ద్యానమైనా చేద్దామనుకున్నాడు. కళ్ళ మూసుకున్నాడు.

'సార్... సార్...' వీటిలోంచి పిలుపు విన వచ్చింది.

'వచ్చే... వచ్చే'

'తెలిగ్రాం...'

సదాశివానికి శ్వాస ఆగిపోయినట్టయింది. అమంగళమేదో సంభవించినట్టు భావించాడు. ఆదుర్దాగా వీటి తలుపు తెరిచాడు. తెలిగ్రాం అందుకుని చదివాడు. గండం గడిచింది - చదువుకుని అమ్మయ్యా అనుకున్నాడు.

'సంతకం సార్.'

'మరోలా అనుకోవద్దు బాబూ' అంటూ సంతకం పెట్టి యిచ్చాడు కాగితం.

మనస్సు కుదుటబడింది. మళ్ళీ

అంతరాయం కలగకముందే పూజ ముగించడం మంచిదనుకున్నాడు. పారాయణం ప్రారంభించాడు. ఆపసుకి టై మవుతోందన్న ఆందోళన ఒకవైపు; పారాయణం

సవ్యంగా సాగడంలేదన్న వింత ఒక వైపు. అందువల్ల త్వరత్వరగా చదవసాగాడు. ఆ తొందరలో తడబడిపోయాడు. తప్పులు దొడ్డిపోతున్నాయి. చదవడం ఆపవేశాడు. ఇంతలో గోడ గడియారం తొమ్మిది కొట్టిన సవ్యం చెవులలో పడింది. అంతే. సదాశివం గుండెలో రైళ్ళు పరిగెత్తసాగాయి. రామకోటిరాయాలి. భోజనం చెయ్యాలి. తలుపులన్నీ - ముఖ్యంగా దొడ్డితలుపు - వెయ్యాలి. కొన్నిటికి తాళాలు పెట్టాలి. భోజనం చెయ్యాలని కూర్చున్నాడు. ఒక ముద్ద నోట్స్ పెట్టుకున్నాడు. అప్పుడు గుర్తుకి వచ్చింది, దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టని విషయం. హారతి చూపినప్పుడైనా అది గుర్తుకి రాసండుకు తన్ను తాను నిందించుకున్నాడు. వెయ్యి కడుక్కుని పటిక బెల్లం ముక్కులదబ్బా చూశాడు. అది అయ్యవారి నట్టిల్లుగా వుండడంతో విసుక్కున్నాడు. వంచదార నైవేద్యం పెట్టాడు. వెంటనే మహాపవారం చేసినట్టుగా భావించాడు. తాను ఒక ముద్ద తిన్న తర్వాత దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టడమా! అది అపవారం కాక మరేమవుతుంది? ఆ భావం కలిగిన మరుక్షణమే, కంచంలో పెట్టుకున్న అన్నాన్ని గిన్నెలో కుమ్మరించి, కూరను కూరగిన్నెలో వుంచి, కంచం కడిగి బోర్లిం

వాడు. మాటి మాటికి భార్య గుర్తుకి వచ్చింది. అవిడ ఒక్కరోజు యింట్లో లేక పోయేసరికి, దేవుడు కూడా పస్తుండవలసి వచ్చింది. తాను స్నానం చేసి మందిరం పద్దకు వచ్చేసరికి పూలనజ్జలలో పువ్వులుండేవి. హారతి పల్లెలో కయ్యాలింపుండేవి. పటిక బెల్లం ముక్కులు విడిగా ఒక చిన్న పల్లెలో వుండేవి. మందిరం ముందు బియ్యప్పిండితో వేసిన ముగ్గు కనులవిందు చేసింది. ఒక్కరోజులో ఎంత మార్పు!

తు. చ తప్పుకుండా భార్య అన్నీ అమర్చడం వల్లనే తాను పూజాదికం సక్రమంగా చేయగలిగానని అపొద్దనుకున్నాడు సదాశివం. ఇన్నాళ్ళగా మెచ్చుకున్న తన సంకల్పబలాన్ని తానే సంశయించాడు. ఇంటివసులలో నతమతమై పోతున్న సహృద్యుని పరిపాపించడం అవివేక మనుకున్నాడు. మళ్ళీ భార్య గుర్తుకి వచ్చింది సదాశివానికి.

నేను నిష్టా గరిష్టుణ్ణి అనీ తన భార్యకు వంటిల్లే స్వర్గమనీ అతని అభిప్రాయం. ఇప్పుడది తలక్రిందులయింది. వంటింటి పనులేకాక తన విదుల్ని కూడా ఆమె సక్రమంగా నిర్వర్తించడం వల్లనే తన నిష్టకు భంగం వాటిల్లలేదనే అసలు విషయం గ్రహించాడు. దాంతో అతని అహం పటాపంచలయింది. భార్యపల్ల గౌరవాభిమానాలు కలిగాయి. అవిడ పల్ల కుటుంబ సభ్యులందరికీ మేలుకలుగుతోంది. మరి తన నిష్ట పల్ల? తనకు తప్ప మరెవరికి లాభం కలగడంలేదని అనుకున్నాడు.

అపొద్దు బయలుదేరాడు సదాశివం. చేతుకునేసరికి పదిదాటింది. ఎన్నడూ ఆలస్యంగా రాని సదాశివం ఆలస్యంగా రావడం అందరినీ ఆశ్చర్యపరిచింది. పక్కసీటులోని సహృద్యుని మందహాసం చేస్తూ అడిగాడు! 'ఏమిటి యివ్వాళ్ల విశేషం?'

'నిన్నటిదాకా నా అహంకారం గాలి నింపిన తిత్తి. ఇవ్వాళ్ల గాలి తీసిన తిత్తి. అన్నాడు సదాశివం సవ్యతూనే. అర్థంకాక ఆ సహృద్యుని అతని పంక చూశాడు!

